եւ հոգին է՝ որ վկայէ, զի հոգին իսկ է ճշմարտութիւն։ (8) Որքա՜ն երեքին են՝ որ վկայեն. հոգին եւ ջուրն եւ արիւնն. եւ երեքին մի են։ (9) Եթէ զմարդկան...»։ Սեբէոսի այս հատուածը այսպէս է նաեւ մեր Մատենագարանի Թ. 52 Օրինակին մէջ եւ որ քստ ամենայնի համաձայն է Զօհրապի Աստուածաշունչի (1805) հրատարակութեան, կամ Շշդգ.ջենս խօսելով հին Ձեռագրաց ընթերցուածին (Ա. ձեւ Հ. Գաւէմքեարեանի նշանակած վեց ձեւ ընթերցուածներէն)։ Այսու է՝ Ը դարէն իսկ վկայութիւն կունենանք եօթնեղբօր համարին անվաւերականութեան (հմմտ. ՀԱ. 1906 էջ 232)։ Սեբէոսի պատմութեան մէջ՝ այս համարին (7) պակսելուն մտադիր եղած է նաեւ Հայաստան Փրեդ. Մակէր Սեբէոսի պատմութեան գալղեերէն թարգմանութեան մէջ ի ծանօթութեան, եւ կ'ըսէ թէ ասոր ազացոյց է նաեւ Պարիսի ազգային Մատենադարանին ԺԲ. դարէն ձեռագիր Աստուածաշունչ մը, ուր չկայ նոյնպէս մեր խընդրական համարը։ (Histoire d'Héraclius par l'évêque Sebèos, traduite de l'arménien et annotée par Frédéric Macler. Paris 1904, p. 118 n.) Ն. Գ. Ֆ.

---

5. ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՆ ԲՈՒԴԱՊԵՇՏԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

1907—8 դպրոցական տարւոյն առաջին կէս տարին Հայերէն լեզուի ունկնդիրներուն թիւը 12 է որոնցմէ 11ը փիլիսոփայական ճիւղի հետամուտ են, իսկ մէկը Եղիա Յովհաննիսեան, Կոստանդնուպոլսեցի ուսանողը, իրաւաբանական բաժնին կը զբաղի։ Համալսարանի մէջ անխոնջ ու արդիւնաւոր կերպով գործող Ռուսուցչապետ Դր. Ղուկաս Բաղրուպանեան կիսամեայի մը մէջ 25 ունկնդիր ունեցած է, բայց Յովհաննիսեան իրեն առաջին Հայագի ունկնդիրն է։ Յարգելի Ուսուցչապետը մտադիր է յաջորդ կիսամեային մէկ ժամ Հայերէն լեզուաւ դասախօսութիւն մ'եւս կատարել։ Յաջողութիւն կը մաղթենք Հայրենասէր լեզուպանին։

---

6. ՍՐԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Բոլսէվիկն (1908, էջ 29—30) Ն. Բիւզանդացւոյ Թելադրութեամբն՝ մատնացոյց կ'ընէ «չիրթութիւն մը անձանց» Հանդէսի անցած տարուան 291 իրի մէջ, ուր ռոսլաբրոնիեմ անունի տիրոջի Պետրոս պատրիարքն յիշուած է Թոդիով (յուն. Μόγγος, լատ. Mongus) յորջորջանաք, — որ Աղեքսանդրիոյ ժամանակակից Պետրոս պատրիարքին սեպհական էր, — փոխանակ կոչուելու Թոդիէ (յուն. Γναφεύς, լատ. Fullo, գաղղ. Foulon), ինչպէս քիչ յետոյ երկիցս ալ ճշդիւ անուանուած էր (հմմտ. էջ 292 «տարակուսական կը մնան Պետրոս Թոդիէի մասին վերջոյն (իմա՛ էջ 291) աւանդուածներն», եւ էջ 294 «Բաղսամոնի խօսքերն թէ Պ. Թոդիէի ժամանակ» եւն), եւ անգամ մ'ալ սովորական դարձած լատիներէն (եւ ոչ ֆրանչիներէն՝ ինչպէս կարծուած է) յորջորջանաք «Պետրոս Փուլլոն» (էջ 291), ուր զարմանալի կերպով նկատած է Բոլսէվիկ «ոչ ուղիղ տառադարձութիւն» (!)։ Յուսամ թէ երէցերգական անուանց պարոնական շէնոնիներն անելանելի բաւղի մէջ չէ ձգած ընթերցողներս։ Հ. Ն. Ա.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ

Դերասան Յ. Ալանեանի 25 ամեայ Յոբելեանը (պատկերազարդ). 1:
ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ — Սարգիս Աղքեպ. Սարաֆեան եւ իւր ժամանակը 1720-1775. 3:
ՄԱՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ — Ուխտանէս եպիսկոպոս պատմագիր. 17: — Անանիա Շիրակացւոյ անտիպ էջերէն. 20:
ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ — Ստուգաբանական հետազօտութիւնք. 23:
ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ — Սամիշուլար հայաքաղին «Հայկական թանգարանին» անցեալն ու ներկան. 27:

ԹՆՏՐՈՒԱՐ

ԳՐԱԿԱՆ — Հայ լեզուի խնդիրներ. 33:
ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ — Ակնարկ մը հայ իրաւանց պատմութեան վրայ եւ Ց. Կարստի նոր երկաթիրութիւնները. 37:
ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ — Այցելութիւն մը ի Գուշ-Ատա (Scala-Nova). 44:
ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ — Արարատի մատենագրեր Հայաստանի մասին. 47:
ՄԱՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ — Մխիթար Գօշի Դատաստանագիրքը եւ Հայոց հին քաղաքացիական իրաւունքը. 47: Ցուցակ ձեռագրաց Թաւրիզի. 43:
ՊԱՏՄԱԿԱՆ — Յովհաննէս Ի՛Ր. Քահանայապետին դրամական նպաստները Եղիսկիայի հայ թաղաւորութեան. 56:
ՍՅԼԵՒԱՅԼՔ — 1. Պեր Պոօշանց † (պատկերազարդ). 58: — 2. Նմրատ Շահազիզ †. 60: — 3. Մագաղաթեայ Աստուածաշունչ մը Յիշատակարանն (1144 է). 62: — 4. Թուղթ Յովհաննու Ա. զլ. Ծ. § 6-8. 63: — 5. Հայերէն լեզուն Բուդապէշտի համալսարանին մէջ. 64: — 6. Սրբագրութիւն մը. 64:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՂ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԽՄԲԱԳԻՐ
Հ. ՌԱՓԱՅԷԼ Վ. ՊԱՐՈՆԶ

ՎԻԵՆՆԱ, ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՑՊՄԱՐԱՆ

digitised by A.R.A.R.@